

με τα έργα τους όψεις του μετασχηματισμού του αστικού περιβάλλοντος αυτής της σημαντικής πόλης την περίοδο του εκδυτικισμού της.

Σε μια πόλη όμως όπου, σύμφωνα με τα οθωμανικά διοικητικά έγγραφα, όλοι οι ορθόδοξοι πληθυσμοί διαφορετικής καταγωγής (ελληνόφωνοι αλλά και βουλγαρόφωνοι, αλβανόφωνοι, τουρκόφωνοι, βλαχόφωνοι, σερβοόφωνοι κλπ.) ανήκαν στο Rum milletti, το “Γένος των Ρωμαίων”, δηλαδή των Ορθοδόξων. Επικεφαλής του μιλλέτ ήταν, σύμφωνα πάντα με την οθωμανική έννομη τάξη, ο Ορθόδοξος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως. Όμως με τη διάδοση των εθνικισμών στη νοτιοανατολική Ευρώπη, ο μεν ελληνικός εθνικισμός προσπάθησε να πείσει κυρίως τα αστικά στρώματα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας να ενστερνισθούν την ελληνική εθνική ιδέα, ο δε βουλγαρικός εθνικισμός πέτυχε, μέσω σουλτανικού διατάγματος, τη δημιουργία μιας άλλης ορθόδοξης οντότητας, ενός νέου μιλλέτ, της Βουλγαρικής Εξαρχίας. Έτσι, στο οθωμανικό νομικό σύστημα βασίστηκαν οι αντιμαχόμενοι εθνικισμοί που προσπαθούσαν, όχι χωρίς αντιδράσεις βέβαια, να διαδώσουν την ιδεολογία τους.

Εκατοντάδες ευρωπαϊοί ταξιδιώτες του 19^{ου} αιώνα επισκέφτηκαν ή παρέμειναν και επί μακρόν στην πρωτεύουσα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, πόλη των θαυμάτων και των πολιτικών μηχανορραφιών. Σε πολλές σελίδες στα έργα τους αλλά και με πληθώρα χαρακτηριστικών, περιέγραψαν με θαυμασμό και δεισιδουτικότητα τον εναγκαλισμό ευρωπαϊκών εθίμων, τους νέους ρυθμούς στα αρχιτεκτονικά κτήρια, τον μετασχηματισμό του κυβερνητικού μηχανισμού, την δραστήρια συμμετοχή των μη μουσουλμάνων υπηκόων στη ζωή της πόλης χωρίς να παραμελούν τον εντυπωσιασμό τους για ό,τι χαρακτήριζε την Ανατολή.

Αυτά, και άλλα κρυμμένα κάτω από το πέπλο ή τους διπλωματικούς σάκους, κρυμμένα ή φανερά στα κτήρια και τους ναούς και ακόμα πιο πολλά ανεμόμενα, ως ο Βόσπορος, είναι, τον 19^ο αιώνα, η Κωνσταντινούπολη.

ΥΪ Η ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ 11 - 25|01|2011
ΣΤΟΝ 19^ο ΑΙΩΝΑ

Ώρα έναρξης 19:30' | Είσοδος ελεύθερη
Χορηγείται πιστοποιητικό παρακολούθησης

Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών (ΕΙΕ)

Λεωφόρος Βασ. Κωνσταντίνου 48, 116 35 Αθήνα (στάση Μετρό Ευαγγελισμός)
Πληροφορίες: 210 7273501 +516, email: gramma@eie.gr, mkont@eie.gr και στον
δικτυακό τόπο: <http://www.eie.gr/epistimiskoinonia/openscience-gr-general.html>

χορηγός επικοινωνίας

χορηγοί υποστήριξης

[επιστήμης κοινωνία] ειδικές μορφωτικές εκδηλώσεις

πρόγραμμα γ΄ κύκλου ομιλιών | 11 - 25|01|2011

ΥΪ Η ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ
ΣΤΟΝ 19^ο ΑΙΩΝΑ
Κτήρια, άνθρωποι, κίνηση ιδεών
και εικόνες

Η Κωνσταντινούπολη στον 19ο αιώνα

Κτήρια, άνθρωποι, κίνηση ιδεών
και εικόνες

Τον 19ο αιώνα η Κωνσταντινούπολη αποτελεί πάντα ένα οικονομικό, διοικητικό και θρησκευτικό κέντρο στο οποίο στρέφονται διεκδικητικά τόσο τα δυτικό-ευρωπαϊκά συμφέροντα όσο και τα εθνικά οράματα των νέων κρατών της νότιας Βαλκανικής χερσονήσου. Στον χώρο αυτό όμως όπου νέοι θεσμοί επιβάλλονται, συνεχίζουν παράλληλα να αναδεικνύονται, μέσα από τον πολύ-πολιτισμικό πληθυσμό της, πεφωτισμένοι άνθρωποι, καινοτόμα έργα και πρωτοπόρες ιδέες.

Ο εξαιρετικής παιδείας Δημήτριος Σκαρλάτος ο Βυζάντιος, ανήκει στις πνευματικές μορφές του 19ου αιώνα, που με τα λεξικά και τις γλωσσικές θέσεις του έπαιξε σημαίνοντα ρόλο στην ελληνική λογιούση. Ο αυτοδίδακτος λεξικογράφος τολμά, παρά το μέγεθος του εγχειρήματος, και μία τοπογραφική, αρχαιολογική και ιστορική περιγραφή της Βασιλίδας των πόλεων. Συναρμολογεί και τακτοποιεί μυριάδες πληροφορίες για την πολιτεία που στέφθηκε πρωτεύουσα δύο φορές καλύπτοντας όλες τις χιλιετίες της ζωής της και αναπλάθει με μοναδικό ύφος και τη ζωή των ανθρώπων της στην εποχή του.

Μια εποχή όπου οι μεταρρυθμίσεις και οι καινοτομίες που εφαρμόζονται στη διοίκηση, τη δικαιοσύνη, την παιδεία, την υγεία και τον δημόσιο βίο καθορίζουν έναν αστικό μετασχηματισμό της πρωτεύουσας της οθωμανικής αυτοκρατορίας στα πρότυπα της Δύσης ενώ παράλληλα οικοδομικές τεχνολογίες εμφανίζονται σε νέο πνεύμα εκσυγχρονισμού. Διαφορετικής εθνικότητας τεχνικοί οικοδομούν δυτικότερα κτήρια για τα μέλη των κοινοτήτων τους αλλά και για όλο τον πληθυσμό ανεξαρτήτως θρησκειότητας. Οικονομική άνοδος, κοσμοπολιτισμός και πολυθρησκευτική συνύπαρξη χαρακτηρίζουν τον χώρο ενώ Ρωμιοί αρχιτέκτονες σφραγίζουν

Τρίτη 11/01/2011

Σύντομη εισαγωγή

Καθ. Πασχάλης Κιτρομπλίδης, Διευθυντής
Ινστιτούτου Νεοελληνικών Ερευνών, ΕΙΕ

Επανεπισκεπτόμενοι την Κωνσταντινούπολη
του Βυζάντιου του Σκαρλάτου

Στέφανος Πεσμαζόγλου, Καθηγητής του Τμήματος
Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο

Τρίτη 18/01/2011

Ώψεις μετάβασης

στην Κωνσταντινούπολη του 19ου αιώνα:
κοινωνικοί και οικονομικοί μετασχηματισμοί

Αιμιλία Θεμοπούλου, Επικ. Καθηγήτρια
Οθωμανικής Ιστορίας Πανεπιστημίου Αθηνών

Δημόσια κοινοτικά κτήρια
της Κωνσταντινούπολης και ο ρόλος τους στη
διαμόρφωση του περιβάλλοντος της πόλης

Σάββας Τσιλένης, Δρ. Αρχιτέκτων Πολεοδόμος, ΕΙΕ

Οι ναοί της ελληνορθόδοξης κοινότητας
στην Κωνσταντινούπολη του 19ου αιώνα

Μαρία Τσιτιμάκη, Δρ. Αρχιτέκτων ΕΜΠ

[επιστήμηκοινωνία]
ειδικές μορφωτικές εκδηλώσεις

Ο κύκλος πραγματοποιείται σε συνεργασία
με το Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών, ΕΙΕ

Ώρα έναρξης 19.30' | Είσοδος ελεύθερη

Τρίτη 25/01/2011

Ρωμιοί, Έλληνες, Βούλγαροι
και Οθωμανοί: αντιπαράθεσεις με κέντρο
την Κωνσταντινούπολη (19ος-αρχές 20ού αιώνα)
Πάρις Κονόρτας, Αναπ. Καθηγητής, Τμήμα Ιστορίας
και Αρχαιολογίας, Πανεπιστήμιο Αθηνών

Η Κωνσταντινούπολη των ταξιδιωτών:
διαπλοκές, αντιθέσεις, συνθέσεις, φαντασμαγορία
Ιόλη Βιγγοπούλου, Εντεταλμένη Ερευνήτρια,
Ινστιτούτου Νεοελληνικών Ερευνών, ΕΙΕ

K